

GARGŽDŲ MIESTO TURGAUS IR AIKŠTĖS ARCHITEKTŪROS KONKURSAS

Projekto inspiracija

Projekto įkvėpimo šaltinis – Gijos.

Gijos metafora simbolizuoja ryšį tarp žmonių, vietų, erdvių ir idėjų – bendruomenės audinį, kuris jungia miesto gyvenimą į vientisą visumą. Ši idėja materializuojasi erdvių kompozicijoje, turgaus pastatų stogų grafikoje ir aikštės dangos sprendiniuose.

Gijų raštai tarsi „pagauna“ lankytoją aikštėje – kviečia jomis sekti, gijos toliau veda į turgaus komplekso vidų, kupiną gyvybės, įvairovės, spalvų ir funkcijų. Gargždų miesto turgus ir aikštė – tai erdvė, kurioje susipina miesto ritmas, kasdienybė ir šventė.

Urbanistinė idėja

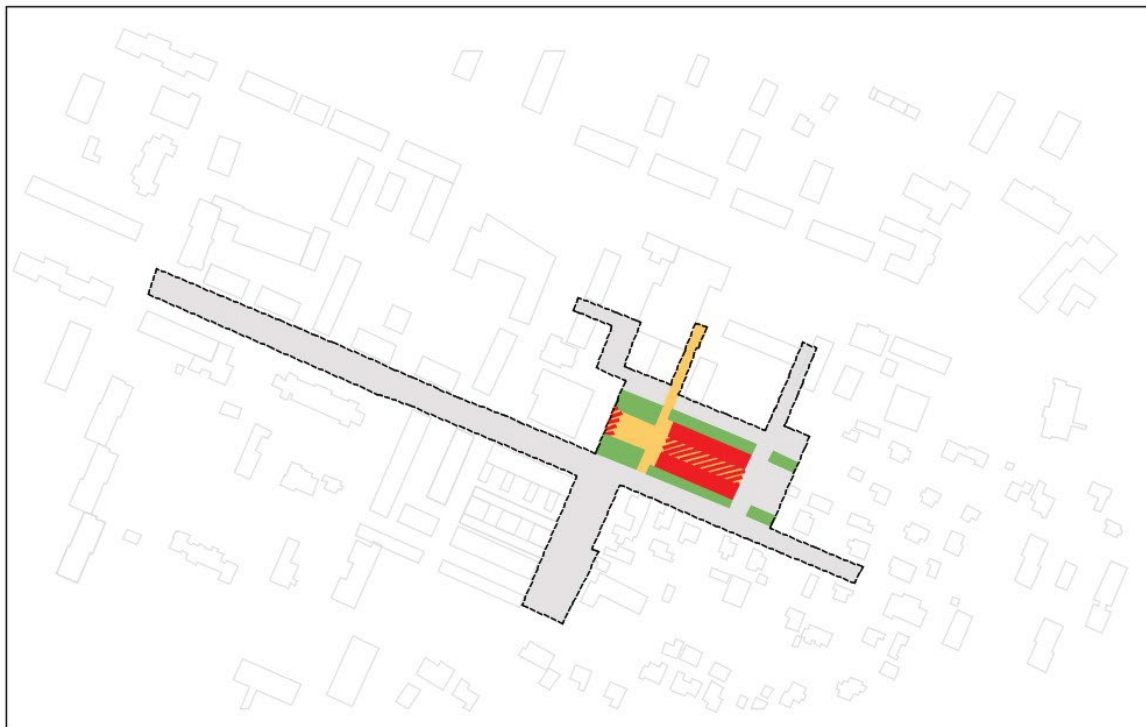
Urbanistinės koncepcijos tikslas – sukurti darnų, į esamą Gargždų miesto audinį integruotą urbanistinį darinį, išlaikant žmogaus mastelį ir miesto centro charakterį.

Ypatingas dėmesys skirtas:

- tūrių mastelio įvairovei ir jų santykiui su aplinka. Charakteringą kompoziciją sudaro didžiųjų prekybos paviljonų ir smulkesnių lauko prekybos stoginių tūrių dermė;
- vidinio turgaus kiemo sukūrimui – atviros, bet jaukios bendruomeninės erdvės;
- turgaus, kaip šurmuliuojančio miesto centro atmosferos sukūrimui.

Vidinis turgaus kiemas – tai komplekso šerdis, kurioje vyksta kasdienis miesto gyvenimas. Jis natūraliai susilieja su aikšte, kviesdamas lankytoją užsukti į turgaus erdvę ir pradėti savo individualią kelionę po įvairias patirtis.

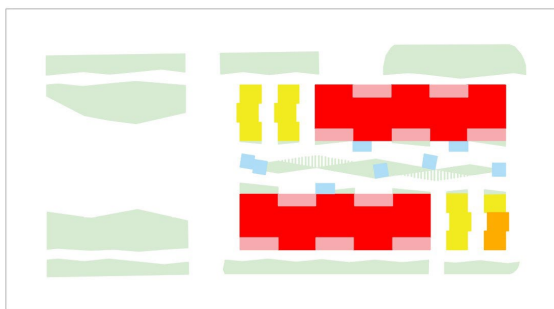
Čia susipina prekybos, maitinimo ir poilsio funkcijos. Kiemas gali tapti vieta, kur vyksta maisto festivaliai, grilio varžybos ar degustacijos, o po prekybos valandų – bendruomenės susitikimų, muzikos vakarų ir pramogų zona.

Architektūriniai sprendiniai

Projekto struktūrą sudaro du pagrindiniai tūriai:

- Maisto halė – gyvybinga, dinamiška, kvapais ir skoniais pulsuoja visą dieną;
- Drabužių ir amatininkų halė – ramesnė, vizualiai lengvesnė, pritaikyta smulkiajai prekybai.

Tarp jų – skaidriu stogu dengtas, gausiai apželdintas vidinis kiemas, apsaugotas nuo kritulių, tačiau atviras šviesai ir orui. Turgaus komplekso vidiniame kieme persipina prekybos ir maitinimo funkcijų įvairovė. Tai erdvė, kurioje lankytojas gali patirti savo individualią, įspūdžių turtingą Gargždų turgaus lankymo kelionę. Kiemas programuojamas kaip aktyvi vieta, bendruomenės traukos taškas, kurioje lankytojai kviečiami valgyti, bendrauti, klausytis muzikos, rengti renginius. Vidiniam kiemui, kaip ir abiems turgaus halėms numatomi šie panaudojimo scenarijai: maisto zonos, prekyba, poilsis, edukacija, scena, renginiai, vieta bendruomenės veikloms.

Tiek du pagrindiniai pastatai, tiek ir dengto vidinio kiemo tūris yra pailgų, ištęstų, miesto kontekste išsiskiriančių formų. Stogų geometrija ir jų „sulankstytų“ formų ritmika yra išskirtinis, kompleksui savito charakterio suteikiantis bruožas. Čia pabrėžiamas skaidrumas ir natūrali šviesa – planuojami stogai su įleidžiamais šviesos tarpais bei fasadai su dideliais vitrininiais paviršiais leidžia prekyvietėms „kvėpuoti“.

Į aikštę atsukti šių trijų tūrių vakariniai fasadai savo aukščiu ir šlaitiniais stogais simboliškai primena tradicinės, istorinės halės pastato siluetą. Tuo tarpu į rytų pusę tūriai tolydžiai žemėja, taip darniai įsiliedami į teritoriją supančių statinių užduodamą aukščio kontekstą.

Didelis dėmesys skiriamas atvirų prekybos vietų stoginėms. Šie lauko prekybos stalai išdėstyti modulinio principu aplink abi pagrindines turgaus sales – taip suformuojamos jaukios, universaliai naudojamos prekybos erdvės. Stoginės ir prekystaliai yra lengvai transformuojami, kad turgus prisitaikytų prie sezono ar kintančių poreikių. Šie lauko prekybos moduliai savo „prastumų“ siluetų tūriais ne tik praturtina komplekso struktūrą vizualiai, bet ir užtikrina funkcinį lankstumą – po prekybos valandų jie gali virsti grilio vakarėlių ar maisto degustacijų zonomis. Patogus jų ryšys su vidinėmis turgaus patalpomis leidžia efektyviai organizuoti logistiką, sandėliavimą ir maisto ruošą.

Vidinio kiemo želdinimui atkartojami ir papildomi Turgaus aikštės želdinių sprendiniai.

Turgaus aikštės sprendiniai

Projektuojant Turgaus aikštę siekta pabrėžti stiprų ryšį su turgaus vidiniu kiemu ir sukurti gausiai apželdintą žaliąją erdvę miesto centre, taip teritorijai suteikiant vešlių želdinių supamos salos, komponuojamos šalia dinamiškesnių zonų, įspūdį. Numatoma, kad aikštė būtų pritaikyta renginiams lauke, mugėms ir kitokiems susibūrimams.

Kompoziciją formuoja centrinė turgaus pastatų tūrių ašis su kiemeliu centre, kurią puošia aikštėje esantys charakteringi rombo formos vandens fontanai, suteikiantys dinamikos ir žaismingumo, gerinantys aikštės mikroklimatą, atspindintys šviesą ir judesį – tarsi tekančios gijos. Aikštės dekoratyviniams vandens elementams užpildyti numatoma panaudoti ant projektuojamų pastatų (pavyzdžiui, turgaus paviljonų) stogų surenkamą lietaus vandenį.

Dvi plačios žaliosios zonos, išdėstytos simetrijos principu aikštės kraštuose, pabrėžia pusiausvyrą tarp urbanistinės struktūros ir gamtos, kuria natūralumo pojūtį. Planuojamas gausus teritorijos želdinimas. Aikštės želdinių salose numatomi didesnio ir vidutinio augumo medžiai (pavyzdžiui, Turkinis lazdynas, Raudonasis ąžuolas, Europinis maumedis ir kt.), savo lajomis suteikiantys taip reikalingą žalią tūrį, pavėsį. Aikštės perimetru komponuojami lapuočiai kompaktiškais lajomis, gatvių medžiai (pavyzdžiui, Trakinio klevo, Paprastojo skroblo, Dviskiaučio ginkmedžio, Uoginės obels kompaktiškos veislės).

Polajuose planuojamos spygliuočių ir lapuočių krūmų grupės (pavyzdžiui, Japoninė lanksva, Karpytalapė stefanandra, Kalninės pušies žemaūgės veislės, Gulsčiasis kaulenis ir kt.) bei spalvingesni daugiamečių žolinių augalų – daugiamečių gėlių ir dekoratyvinių žolių – želdiniai (Didžioji astrancija, Žėrinčioji rudbekija, Amerikinis dirktas, Rausvažiedė ežiuolė, Kininis miskantas, Aštuotė ir kt.). Rekomenduojamas natūralistinis, miestų teritorijoms pritaikytas želdinimas; parenkami šiai šalčio zonai tinkami, patikimai žiemojantys, įvairiu metų laikų dekoratyvūs urbanizuotoms teritorijoms tinkami želdiniai, asortimentas išpildo bioįvairovės mieste skatinimo principus.

Aikštės vietos ženklų tampa raiški aikštės grindinio grafika, vedanti lankytoją lyg kelio gija. Dangų linijos veikia tarsi optinė iliuzija ir suteikia reljefo pajvairinimo įspūdį šioje plokštumomis pasižyminčioje teritorijoje. Į dangų asortimentą įtraukiamos ir lietaus vandeniui laidžios dangos, taip išpildant tvarumo kriterijų. Mažoji architektūra, suolai, apšvietimas parenkami taip, kad kurtų vieningą, organišką aikštės vaizdą.

Aikštės vakaruose numatyta prekybos iš automobilių vietos (10 vnt., su elektros pajungimo galimybe), skirtos iškrauti prekes ar prekiauti vietoje. Detaliajame plane nustatytas laikinas kelio servitutas yra pritaikytas sunkiasvorio transporto srautui.

Kiti teritorijos viešųjų erdvių sprendiniai

Teritorijoje vystoma viešųjų erdvių sistema, jų įvairovė: tai Turgaus aikštė su pėsčiųjų alėja šiaurės kryptimi (Turgaus aikštės jungtis su Klaipėdos gatve); vidinis turgaus kiemas; Jūratės gatvės dalis, jungianti Turgaus aikštę su Kultūros centro aikšte (numatomas pėsčiųjų prioritetasis); privažiavimas, jungiantis Turgaus gatvę, Turgaus aikštę ir Knygyno skverą (numatomas pėsčiųjų prioritetasis); žaliosios zonos palei Turgaus gatvę (automobilių stovėjimo vietos su integruotais gatvės želdiniais), Smėlio gatvė.

Visoms teritorijos viešosioms erdvėms yra būdinga:

- Lengvas pasiekiamumas – patogūs pėsčiųjų, dviratininkų, automobilių srautai; trumpalaikio sustojimo vietos lankytojams, atskiri įvažiavimai prekeiviams.
- Tvarumas – siūlomos natūralios, perdirbamos medžiagos, efektyvus apšvietimas, želdiniai, lietaus vandens surinkimo sprendimai.
- Įtrauki erdvė – visiems prieinami takai, plačios perėjos, prisėdimo vietos, patogus pateikimas žmonėms su negalia.

Planuojamas gausus šių teritorijų želdinimas. Numatomi lapuočiai medžiai kompaktiškomis lajomis (iki 5 m pločio, pavyzdžiui Trakinio klevo, Šermukšnių, Gudobelių, Uoginių obelių formos). Šie medžiai formuoja nedideles, miesto centro gatvelių charakterį kuriančias pėsčiųjų alėjas. Dangų plotai planuojami taip, kad išpildytų būtinuosius pravažiavimų, pėsčiųjų šaligatvių poreikius – tačiau yra numatomi ir polajų želdiniai, žaliosios juostos, kurios apželdinamos nereikliais, urbanizuotoms teritorijoms tinkamais žemaūgiais krūmais ir daugiamečiais žoliniais augalais (pavyzdžiui, Gulsčiasis kaulenis, Mažoji žiemė, Tunbergo raugerškis, Mėlitas, Skėstašakis astras ir kt.).

Numatomas vieningas gatvių ir nedidelių skverų mažosios architektūros dizainas (mediniai lauko suolai, lengvų konstrukcijų gėlinės, šiukšliadėžės, šviestuvai, stendai, nuorodos ir kt.)

Apibendrinimas

„Gijos“ – tai projektas apie ryšius. Ryšius tarp žmogaus ir miesto, tarp tradicijos ir šiuolaikiškumo, tarp funkcijos ir estetikos. Tai gyvas miesto audinys, kviečiantis gargždiškius susitikti, prekiauti, ragauti, ilsėtis ir švęsti kartu.

Techninių rodiklių lentelė

Sklypo Nr.	Sklypo plotas	Ter. naudojimo tipas	Žemės naudojimo būdai	Užstatymo tankis	Užstatymo intensyvumas	Priklausomųjų želdynų ir želd. ter. dalys
39	1915 m ²	AI - aikštė	B- bendro naud. teritorijos	0 %	0 m ²	390 M ²
19	1929 m ²	GC – mišri centro ter.	K- komercinės pask. teritorijos	77 %	1500 M ²	193 M ²
38	898 m ²	GC – mišri centro ter.	K- komercinės pask. teritorijos	0 %	0 m ²	190 M ²
49	1721 m ²	TK – inž. infrastr. koridorius	I2- susisiekimo ir inž. tinklų kor. teritorijos	0 %	0 m ²	344 M ²
23	1241 m ²	TK – inž. infrastr. koridorius	I2- susisiekimo ir inž. tinklų kor. teritorijos	0 %	0 m ²	248 M ²
23A	710 m ²	TK – inž. infrastr. koridorius	I2- susisiekimo ir inž. tinklų kor. teritorijos	0 %	0 m ²	142 M ²
33 (Smėlio g.)	2300 m ²	TK – inž. infrastr. koridorius	I2- susisiekimo ir inž. tinklų kor. teritorijos	0 %	0 m ²	460 M ²
47 (Turgaus g.)	6967 m ²	TK – inž. infrastr. koridorius	I2- susisiekimo ir inž. tinklų kor. teritorijos	0 %	0 m ²	1393 M ²